

757.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 31 lipca 1924 r.

o języku urzędowania sądów, urzędów prokuratorskich i notariatu.

Art. 1. Językiem urzędowania wewnętrznego i zewnętrznego sądów, urzędów prokuratorskich i notariatu jest język polski jako język państwowy.

Art. 2. Obywatelom polskim narodowości ruskiej (rusińskiej), białoruskiej i litewskiej służy prawo używania w sądach i urzędach prokuratorskich, wymienionych w art. 3, również ich języka macierzystego w wypadkach następujących:

1. Strony i świadkowie mają prawo używania w sądach i urzędach prokuratorskich w słowie języka macierzystego. O ile strona druga lub jej zastępca albo sędzia przysięgły nie rozumie tego języka, sąd przedstawia mu treść zeznań, oświadczeń i wywodów. W razie potrzeby sąd może przybrać tłumacza. Wogóle sąd winien baczyć, aby strona, która nie rozumie języka, używanego w sądzie, nie ponosiła uszczerbku w możliwości strzeżenia swych praw.

2. Sądy i urzędy prokuratorskie przyjmują również ułożone w języku macierzystym skargi, pisemne wnioski, środki prawne, podania i inne pisma oraz załączniki i odpisy, o ile ich załatwienie należy wyłącznie do właściwości sądów (urzędów prokuratorskich), wymienionych w art. 3. Przepis niniejszy ma zastosowanie także do pism, wnoszonych z podpisem adwokata lub innego zastępcy.

3. Strona, która wniosła pismo w języku macierzystym, obowiązana jest wnieść dodatkowo jego

tłumaczenie na język państwowy, jeśli strona druga przedstawi sądowi takie żądanie w ciągu dni 14 od dnia doręczenia jej pisma. W tym wypadku poprzednie doręczenie, jak również akty, dokonane przez sąd na jego podstawie (wyfoki, orzeczenia, decyzje, uchwały), są pozbawione skutków prawnych, o czym sąd ten orzeka z urzędu; za dzień doręczenia uważa się ten, w którym doręczono tłumaczenie; nie wyklucza to jednak wykonania wstępnych czynności egzekucyjnych, zabezpieczających cel egzekucji. Na równi z żądaniem dołączenia tłumaczenia będzie uważana odmowa przyjęcia pisma, oświadczona organowi doręczającemu z powodu braku tłumaczenia.

Jeżeli doręczenie ma nastąpić poza obszarem, na którym dany język macierzysty jest używany w sądach pierwszej instancji (art. 3), należy tłumaczenie na język państwowy dołączyć już do pisma.

4. Jeśli z ważnych względów sąd to uzna za potrzebne, postanowi, że oświadczenie lub zeznanie, złożone w języku macierzystym, ma być w całości lub w części umieszczone w protokóle lub załączniku do protokołu także w języku macierzystym obok języka państwowego.

5. W dochodzeniach i śledztwach karnych zeznania i oświadczenia oskarżonych (obwinionych) i świadków, złożone w języku macierzystym, należy protokołować obok języka państwowego na żądanie także w języku, w którym były złożone.

6. Oskarżonemu (obwinionemu) służy prawo żądania, aby do aktu oskarżenia, sporządzonego w języku państwowym, było dołączone tłumaczenie urzędowe na język macierzysty; żądanie to należy przedstawić przed ukończeniem dochodzeń lub śledztwa.

7. Strony, występujące w charakterze oskarżonych (obwinionych), procesujących się, albo stron w postępowaniu niespornem, mają prawo żądać, aby do wyroków, orzeczeń (decyzji, uchwał) i innych załatwień, sporządzonych w języku państwowym, było dołączone tłumaczenie urzędowe na język macierzysty; żądanie powyższe należy przedstawić przed ogłoszeniem załatwienia, a jeśli ogłoszenie nie jest przewidziane—przed jego sporządzeniem.

8. Wpisy do ksiąg wieczystych (hipotecznych, gruntowych) skutecznia się w języku państwowym, jednak dokument, stanowiący podstawę wpisu, można złożyć do księgi dokumentów w języku macierzystym bez dołączenia tłumaczenia.

Wpisy do rejestru handlowego skutecznia się w języku państwowym, jednak właścicielowi firmy wolno żądać, aby do odpisu z rejestru dołączono bezpłatnie urzędowe tłumaczenie jego na język macierzysty.

9. Strona ma prawo żądać uwierzytelnienia odpisów dokumentów, sporządzonych w języku macierzystym, i podpisów na takich dokumentach, tudzież sporządzania sądowych ugód w języku macierzystym obok języka państwowego.

Art. 3. Uprawnienia, przyznane w art. 2, służą:
a) w sądach i urzędach prokuratorskich, mających siedzibę w okręgu sądu apelacyjnego lwowskiego, oraz w województwach wołyńskim i poleskim, obywatelom polskim narodowości ruskiej (rusińskiej); te same upra-

wnienia służą im w sądach apelacyjnych w Lublinie i Wilnie w sprawach, w których te sądy są instancjami od wyroków, decyzji i innych załatwień sądów, mających siedzibę na obszarze województw wołyńskiego i poleskiego;

- b) w sądach i urzędach prokuratorskich, mających siedzibę na obszarach województw poleskiego i nowogródzkiego i okręgu administracyjnego wileńskiego, oraz powiatów grodzieńskiego i wołkowyskiego w województwie białostockim, obywatelom polskim narodowości białoruskiej;
- c) w sądach, mających siedzibę na obszarach powiatu święciańskiego i gmin z większością litewską dawnego powiatu trockiego w okręgu administracyjnym wileńskim, obywatelom polskim narodowości litewskiej.

Art. 4. W sądach, wymienionych w art. 3 lit. a), b, adwokaci i inni zastępcy stron narodowości ruskiej (rusińskiej), lub białoruskiej w sprawach, w których zastępują strony swej narodowości, mają prawo używania języka macierzystego, z wyjątkiem przemówień (wywodów) przed sądem orzekającym, które wolno wygłaszać w języku macierzystym tylko przed sądami, mającymi siedzibę w okręgu sądu apelacyjnego lwowskiego.

W tym ostatnim okręgu w wypadkach, w których według art. 2 dołącza się tłumaczenia urzędowe na język macierzysty, należy na żądanie strony sporządzać akty oskarżenia, wyroki, orzeczenia (uchwały) i inne załatwienia w dwu językach: państwowym i ruskim (rusińskim).

Art. 5. Obywatele polscy narodowości ruskiej (rusińskiej) mogą żądać, aby wyroki, orzeczenia (uchwały) i inne załatwienia Sądu Najwyższego były sporządzone w dwu językach, t. j. państwowym i ruskim (rusińskim) w sprawach, w których ten sąd jest instancją od wyroków, uchwał i innych załatwień sądów, mających siedzibę w okręgu sądu apelacyjnego lwowskiego; żądania powyższe należy przedstawić przed powzięciem przez Sąd Najwyższy decyzji.

Art. 6. W wypadkach użycia języka państwowego i macierzystego obowiązuje w razie różnicy tekst języka państwowego, z wyjątkiem wypadku, przewidzianego w art. 2 punkt 5.

Art. 7. Przepis art. 1 ma odpowiednie zastosowanie w urzędowaniu notariuszy.

Notariuszowi wolno jednak na żądanie sporządzać akta prawne między żyjącymi i na wypadek śmierci w języku macierzystym strony, o ile ona jest uprawniona do używania tego języka według art. 3 w sądach pierwszej instancji, położonych na obszarze, gdzie notariusz ma swą siedzibę i akt sporządza.

Art. 8. Przepisy o języku urzędowania sądów, urzędów prokuratorskich i notariatu, obowiązujące dotąd, uchyla się, z wyjątkiem przepisów, obowiązujących w województwach poznańskim, pomorskim i śląskim.

Art. 9. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 10. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 października 1924 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *W. Grabski*

Kierownik Ministerstwa Sprawiedliwości: *Siennicki*